

KARLSKOGA
KOMMUN

Ärende 10

Handlingsplan för insatser för att motverka prostitution

§ 27 Dnr 2020-00052**Handlingsplan för insatser för att motverka prostitution****Sammanfattning av ärendet**

Enligt beslut i Kommunfullmäktige (§ 172 Dnr 2020-00225) har Handlingsplan för insatser för att motverka prostitution tagits fram i samverkan mellan Samhälle och serviceförvaltning, socialförvaltning samt polis. Handlingsplanen utgår från Regionkansliets Handlingsplan mot prostitution och människohandel och fokuserar på kunskapshöjande insatser. Handlingsplanen är framför allt till för att förebygga förekomsten av prostitution samt att få bort kundförfrågan. Handlingsplanen har även ett fokus på att tydliggöra samarbetsvägar och konkreta åtgärder vid akuta fall. Ansvar för att implementera handlingsplanens ligger därför på alla nämnder och förvaltningar. Detta sker bland annat genom att nätverket Våld i nära relation lyfter frågan i respektive organisations ledningsgrupper. Folkhälsönämnden godkände handlingsplanen och gav nätverket Våld i nära relationer, uppdrag att följa upp arbetet samt ansvara för uppdatering av handlingsplanen den 20 oktober 2021. Av misstag sändes inte planen vidare för fastställande av kommunfullmäktige vilket nu föreslås av Nätverket Våld i Nära Relation. Samhälle och Serviceförvaltningens förslag till beslut är därför att Folkhälsönämnden sänder Handlingsplan för insatser för att motverka prostitution till Kommunfullmäktige för fastställande.

Beslutsunderlag

Samhälle och Serviceförvaltningens tjänsteskrivelse den 23 mars 2022
Handlingsplan för insatser för att motverka prostitution

Folkhälsönämndens beslut

Folkhälsönämnden sänder Handlingsplan för insatser för att motverka prostitution till Kommunfullmäktige för fastställande.

Expedieras till
Kommunfullmäktige

2022-03-23

FHN 2020-00052

Samhälle och serviceförvaltningen

Handläggare

Ulrika Lundgren

Folkhälsönämnden

Handlingsplan för insatser för att motverka prostitution**Sammanfattning**

Enligt beslut i Kommunfullmäktige (§ 172 Dnr 2020-00225) har Handlingsplan för insatser för att motverka prostitution tagits fram i samverkan mellan Samhälle och serviceförvaltning, socialförvaltning samt polis. Handlingsplanen utgår från Regionkansliets Handlingsplan mot prostitution och människohandel och fokuserar på kunskapshöjande insatser. Handlingsplanen är framför allt till för att förebygga förekomsten av prostitution samt att få bort kundförfrågan.

Handlingsplanen har även ett fokus på att tydliggöra samarbetsvägar och konkreta åtgärder vid akuta fall. Ansvar för att implementera handlingsplanens ligger därför på alla nämnder och förvaltningar. Detta sker bland annat genom att nätverket Våld i nära relation lyfter frågan i respektive organisations ledningsgrupper. Folkhälsönämnden godkände handlingsplanen och gav nätverket Våld i nära relationer, uppdrag att följa upp arbetet samt ansvara för uppdatering av handlingsplanen den 20 oktober 2021. Av misstag sändes inte planen vidare för fastställande av kommunfullmäktige vilket nu föreslås av Nätverket Våld i Nära Relation. Samhälle och Serviceförvaltningens förslag till beslut är därför att Folkhälsönämnden sänder Handlingsplan för insatser för att motverka prostitution till Kommunfullmäktige för fastställande.

Beslutsunderlag

Samhälle och Serviceförvaltningens tjänsteskrivelse den 23 mars 2022
Handlingsplan för insatser för att motverka prostitution

Folkhälsoförvaltningens förslag till beslut

Folkhälsönämnden sänder Handlingsplan för insatser för att motverka prostitution till Kommunfullmäktige för fastställande.

Ulrika Lundgren
Förvaltningschef

Expedieras till
Kommunfullmäktige

Handlingsplan för att förebygga prostitution

Karlskoga Kommun

Uppdragsgivare

Karlskoga kommunfullmäktige
(§ 172 Dnr 2020-00225)

Fastställt av KF

Datum XX- Dnr XXX

Godkänd

Folkhälsonämnden 2021-10-20

Diarienummer

2020-00052

Ansvarig för dokumentet

Samhälle och Serviceförvaltningen

Innehållsförteckning

HANDLINGSPLAN FÖR ATT FÖREBYGGA	1
PROSTITUTION.....	1
INLEDNING	3
DEFINITION OCH VIKTIGA BEGREPP	3
FÖREBYGGANDE ARBETE PÅ NATIONELL, REGIONAL OCH LOKALNIVÅ	4
NATIONELLT PERSPEKTIV.....	4
REGIONALT PERSPEKTIV.....	4
KOMMUNALT PERSPEKTIV, KARLSKOGA KOMMUN	5
PRIORITERADE AKTIVITETER/MÅL	6
UPPFÖLJNING OCH REVIDERING	6
REFERENSER	7

Inledning

Prostitution och handel med människor för sexuella ändamål är ett allvarligt hinder för social jämlikhet, jämställdhet och möjligheten att åtnjuta mänskliga rättigheter. I första hand är det kvinnor och flickor som drabbas men även män och pojkar utnyttjas. Studier visar att det framförallt är män som köper sexuella tjänster¹.

Prostitution är inte en homogen företeelse. De bakomliggande orsakerna till att personer befinner sig i prostitution varierar. Det som primärt upprätthåller människohandeln och prostitutionen är efterfrågan, dvs. att människor, främst män, köper sig rätten att använda en annan människas kropp för sexuella ändamål¹.

Handlingsplanen utgår från beslut av Karlskoga kommunfullmäktige om att ta fram en kommunal handlingsplan för arbetet mot prostitution. Handlingsplanen är framför allt till för att förebygga förekomsten av prostitution samt att minska efterfrågan. Handlingsplanen har även ett fokus på att tydliggöra samverkan mellan viktiga aktörer.

Orsakerna till att personer befinner sig i prostitution kan vara många. Ofta anges sociala problem och missbruk som orsaker. I Socialstyrelsens rapport ”Kännedom om prostitution 2007” redogörs för andra orsaker som framkommit i de intervjuer man gjort med personer med egen erfarenhet av prostitution. Av dessa intervjuer framkommer att det många gånger är tillfälligheter som gjort att personen hamnat i situationen. Det kan ha skett via kontakter på Internet, genom pojkvännens inverkan eller att personen blivit bjuden på saker i utbyte mot sexuella tjänster. Möjligheten att tjäna pengar nämns också som en pådrivande faktor. För att motverka prostitution och dess grundorsaker krävs förebyggande insatser, särskilt riktade till ungdomar.

De åtgärder regeringen redovisar i sin handlingsplan syftar till att bekämpa prostitutionen i Sverige och människohandel för sexuella ändamål samt att de personer som är utsatta för detta får det skydd och stöd som de behöver. Arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål delas in i fem insatsområden; ökat skydd och stöd, stärkt förebyggande arbete, stärkt kvalitet och effektivitet i rättsväsendet, ökad samverkan samt ökad kunskap.

När det gäller prostitution och människohandel är det viktigt att uppmärksamma att det är flera maktperspektiv som spelar in i detta komplexa samhällsproblem. Exempelvis har maktordningar kopplade till kön, sexualitet, etnicitet och socioekonomisk situation betydelse för varför människor utsätts för prostitution och människohandel. Mäns våld mot kvinnor, inklusive prostitution och människohandel för sexuella ändamål, är ett allvarligt och omfattande samhällsproblem som orsakar stort fysiskt och psykiskt lidande².

Definition och viktiga begrepp

Prostitution är när minst två individer köper eller säljer sexuella tjänster mot ersättning. Ersättningen kan innefatta pengar, mat eller materiella saker såsom mobiltelefon eller cigaretter.

- Att köpa och att försöka köpa sex är alltid olagligt.
- Vare sig den man köper av gör det en enstaka gång eller regelbundet. Oavsett om hen säger att det är frivilligt och att hen vill. Att köpa sex eller att försöka köpa sex kan ge fängelsestraff.

Människohandel är en organiserad transport av människor som syftar till att utnyttja dem för olika ändamål.

Människohandel är ett brott som i många fall sker över gränserna och ibland utnyttjas offren för människohandel för flera olika ändamål, inte bara sexuella. Vid människohandel samarbetar flera gärningspersoner ofta i olika länder, för att transportera offren från ett ställe till ett annat. För människohandel döms den som genom ett s.k. otillbörligt medel (t.ex. vilseledande eller utnyttjande av någons utsatta belägenhet) rekryterar, transporterar, överför, inhyser eller tar emot en person i syfte att personen ska exploateras för olika ändamål, såsom för sexuella ändamål eller tvångsarbete. Om offret är under 18 år krävs det inte för straffansvar att gärningsmannen har använt sig av något otillbörligt medel.⁴

Sugardejting beskrivs av Nationellt metodstöd (NMT) Sverige enligt följande:

”Vanligen innebär sugardejting att en äldre man, ”sugar daddy”, ger ekonomisk eller annan ersättning till en ung kvinna eller ung man, ”sugar babe”, för en sexuell tjänst. Ersättningen kan utgöras av t.ex. kontanter, kreditkort, månatliga betalningar eller betalda träffar. Det är också vanligt att den äldre mannen betalar den unga kvinnan eller unge mannen genom dyra kläder, resor och middagar. Sugardejting är, enligt polisen, ytterligare ett sätt för vuxna män att kunna utnyttja unga personer för sexuella ändamål mot betalning.”

Förebyggande arbete på nationell, regional och lokalnivå

Nationellt perspektiv

Under 2019 redovisar Nationellt metodstöd för prostitution och människohandel (NMT) att 249 personer identifierats och blivit utsatta för någon typ av människohandel eller prostitution. Av dessa var majoriteten kvinnor som blivit utsatta för sexuella ändamål. Antalet anmälda brott om köp av sexuellhandling av barn ökar och antalet 2019 var 224 medan antalet 2018 var 131 brott. Av dessa kom Jämställdhetsmyndigheten i kontakt med 49 barn var av 23 flickor och 26 pojkar. Pojkarna utsätts i högre grad för människohandel i form av arbetskraft och kriminella ändamål medan flickorna till större grad utsätts för människohandel i form sexuella ändamål samt tiggeri och tvångsäktenskap³.

Människohandel för sexuella ändamål är det mest förekommande även om andelen för tvångsarbete och kriminella tjänster ökar. Regeringskansliet lyfter ut barn och unga med särskilda livserfarenheter som mest utsatta. Utifrån de rapporter och sammanställningar som finns är det fortfarande kvinnor som i högre grad utsätts för sexuella tjänster. Mörkertalet för antalet utsatta befaras vara högt och beror på bristande tilltro och kunskap om sina rättigheter.

I regeringens nationella handlingsplan för att motverka prostitution och människohandel⁴. Uppmärksammas två viktiga delar både det förebyggande arbetet samt att minska efterfrågan. Handlingsplanen visar också på betydelsen av samverkan samt lyfter vikten av att stärka rättsväsendet och effektivisering av arbetet. Handlingsplanen har delats in i åtta olika insatsområden:

1. Förstärkt samordning mellan myndigheter och andra aktörer
2. Stärkt förebyggande arbete
3. Förbättrad förmåga att upptäcka prostitution och människohandel
4. Lagstiftningsåtgärder
5. Starkare skydd och stöd
6. Effektivare brottsbekämpning
7. Stärkt kunskap och metodutveckling
8. Ökad internationell samverkan

Regionalt perspektiv

Området prostitution och människohandel ingår Länsstyrelsens ansvar inom området Mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelsen har ansvar för kunskapsinsatser, nätbaserade utbildningar-

samordning av insatser för att motverka mäns våld mot kvinnor. Länsstyrelsen samordnar ett resursteam för länet som har spetskompetens inom området Prostitution och människohandel för sexuella ändamål, dit en kan vända sig för konsultation. I nuläget finns regionkoordinator, socialtjänst, polis, åklagare, migrationsverket och stadsmissionen representerade deltagandet utökas succesivt till fler relevanta aktörer.

Regionkoordinatorer mot prostitution och människohandel finns i region Bergslagen, Mitt, Nord, Stockholm, Syd, Väst och Öst. Regionkoordinatorn fungerar som stöd till Jämställdhetsmyndighetens nationella uppdrag rörande prostitution och människohandel för alla ändamål. Arbetsuppgifter för en regionkoordinator består bland annat i att;

- bistå regionala myndigheter, till exempel polis och socialtjänst, med stöd vid människohandelsärenden och fungera som en regional aktör med spetskompetens gällande människohandel
- synka arbetet mot prostitution och människohandel som sker på regional nivå med arbetet som sker på nationell nivå genom kontinuerlig kontakt med den nationella samordnaren mot prostitution och människohandel hos Jämställdhetsmyndigheten
- länka vidare människohandelsärenden i regionen till rätt instans

Regionkoordinatorn har en viktig roll även i det kommunala arbetet att agera brygga mellan verksamheterna och vara ”spindeln i nätet mellan socialtjänst, polis, åklagare ev. ambassad med flera, samt att hålla de kommunala aktörerna uppdaterade i frågan.

Kommunalt perspektiv, Karlskoga kommun

Det är kommunernas socialnämnder som har det yttersta ansvaret för att hjälpa personer som befinner sig i en utsatt situation. Utöver det finns en rad andra viktiga aktörer som socialtjänsten kan samverka med där polisen skolan, hälso- och sjukvården och ideella organisationer spelar en viktig roll.

Dialog och samarbete mellan olika aktörer sker inom flera övergripande grupper inom kommunen som EST, våld i nära relation, samt LOK-Brå informationsbyte på ett övergripande plan. Samarbetet på individnivå sker i aktuella ärenden, där varje verksamhet som socialtjänst och polis har sina uppgifter men där insatser kan planeras i samverkan för att både den enskilde ska få lämpligt stöd och hjälp utifrån sina behov samt för att klara upp eventuellt brott. Den enskilde måste lämna sitt samtycke för att information som omfattas av sekretess ska kunna delges i respektive verksamhet. Undantag är om det finns oro för barn eller brott mot barn.

I Sverige är civilsamhället och frivilligorganisationer överlag mycket aktiva när det gäller att erbjuda stöd och skydd till personer utsatta för prostitution och människohandel. Skyddade boenden drivs ofta av frivilligorganisationer och kvinnojourer. I Karlskoga finns kvinnoföreningen mot våld Karlskoga- Degerfors.

Utifrån tidigare kartläggning som gjorts lokalt kan det förebyggande arbetet delas in i tre olika delar, generella insatser, riktade insatser samt akuta insatser. Lokalt görs i dag insatser på alla nivåer men vissa delar behöver förstärkas och systematiseras för att nå ökad effekt, ett exempel är kunskapshöjande insatser både på generell och riktad nivå.

Prioriterade aktiviteter/mål

Karlskoga kommuns handlingsplan utgår från nationella mål i Regeringskansliets Karlskoga kommuns handlingsplan utgår från nationella mål i Regeringskansliets handlingsplan mot prostitution och människohandel.

Det övergripande målet för Karlskogas handlingsplan är att öka kunskapen samt minska efterfrågan. En viktig förutsättning för måluppfyllelse är att verka för ökad allmänkunskap kring rättigheter, normer samt värderingar och attityder. Insatserna riktas till kommunens anställda och invånare samt frivilligorganisation som arbetar för att skydda och motverka prostitution och människohandel.

För att nå målet prioriteras fem aktiviteter som konkretiseras nedan.

- Förankra frågan i Nätverket mot Våld i nära relationer som ansvarar för att arbetet följs upp och att uppdatering av handlingsplanen sker.
- Representanter inom nätverket mot Våld i nära relation förankrar frågan i sina respektive ledningsgrupper och verksamheter. Respektive verksamhet ansvarar för att utveckla rutiner både gällande att upptäcka och vid upptäckt. Samt att öka kunskapen bland sina medarbetare.
- Samtalsstöd för att få trygghet att möta upp den som blivit utsatt, tas fram i samverkan.
- Samverka med externa organisationer för att bevaka frågan och bjuda in till riktade föreläsningar eller utbildningar.
- Stödmaterial med kontakter och stödfunktioner, tas fram i samverkan.

Uppföljning och revidering

Handlingsplanen gäller åren 2021–2023. Handlingsplanen följs upp genom aktiviteter i handlingsplanen. Ansvar för att implementera handlingsplanens ligger på alla nämnder och förvaltningar. Detta sker genom att nätverket Våld i nära relation lyfter frågan i respektive organisations ledningsgrupper.

Gruppen för våld i nära relationer ansvarar för att arbetets följs upp och ansvarar för att uppdatering av handlingsplanen genomförs senast 2023-12-31.

Referenser

1. <https://data.riksdagen.se/fil/D367C338-2B28-4A0E-8E79-48F27825E8C1>
2. *Handlingsplan mot prostitution och människohandel*, 2018. Socialdepartementet, Regeringskansliet
3. https://www.nmtsverige.se/sites/default/files/lagesrapport_2019_manniskohandel_for_sexuella_och_andra_andamal.pdf
4. [https://www.regeringen.se/4a7d0d/contentassets/24797d74f0bf447998138bc6b18aadb9/handlingsplan_p rostitution-manniskohandel_aug-2018.pdf](https://www.regeringen.se/4a7d0d/contentassets/24797d74f0bf447998138bc6b18aadb9/handlingsplan_p prostitution-manniskohandel_aug-2018.pdf)
5. [Vilken hjälp får personer utsatta för prostitution och människohandel i Sverige? | Nationellt metodstödsteam \(nmtsverige.se\)](#)
6. [2017-10.pdf \(lansstyrelsen.se\)](#)